

Pro gradu -tutkielmien arvosanoille tyypillisiä piirteitä

Seuraavassa kuvataan tunnusmerkkejä, jotka ovat tyypillisiä eri arvosanoille. Kuvaukset perustuvat Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen luonnehdintoihin, joita on jonkin verran muokattu. Tarkoituksena on edesauttaa, että tiedekunnan eri oppiaineissa tutkielmien arvostelussa noudatettaisiin suurin piirtein vertailukelpoisia asteikkoja. Eri oppiaineissa ja erityyppisissä opinnäytetoissa painotukset voivat kuitenkin vaihdella. Samankin mainesanan (arvosanan) sisään mahtuu jo keskenään erilaisia tutkielmia ja erityisesti arvosanojen rajoilla erot ovat usein ”hiuksenhienot”, jolloin kokonaisvaikutelma on ratkaiseva. Mikään tutkielma ei ole täydellinen. Vähäisiä puutteita jollakin osa-alueella voi korvata toisen osa-alueen onnistumisella.

Tavoitteena on myös antaa opiskelijalle viitteitä siitä, mihin tutkielman arvostelussa kiinnitetään huomiota mainesanaa määriteltäessä.

Tutkielmien arvioinnissa tarkastajat kiinnittävät huomiota seuraaviin osa-alueisiin:

- tehtävänasettelu ja sen johdonmukainen toteuttaminen
- tutkimuksen aihealueen hallinta
- lähdekirjallisuuden riittävyys, relevanttius ja lähdekritiikki
- teoreettisten ja analyyttisten käsitteiden käyttö
- aineistonkeruu- ja analyysimenetelmien hallinta
- tulosten esittämistapa, kiinnostavuus ja merkittävyys
- innovatiivisuus
- tutkimuseettinen korrektius
- kielellinen sujuvuus, selkeys ja kieliasu, tieteellinen tyyli

Pro gradu -tutkielmat arvioidaan seitsenportaisella mainesana-asteikolla laudaturista (korkein) approbaturiin (heikoin). Kukin oppiaine täsmentää tarkemmin, mihin kyseisen aineen tutkielmien arvostelussa kiinnitetään huomiota ja mitä painotetaan. Eri arvosanoille esitetyt tyypilliset piirteet ovat yleisluontoisia ja niitä voi soveltaa kuhunkin oppiaineeseen soveltuvalla tavalla.

Laudatur

Työssä on selkeästi ja eksplisiittisesti osoitettu sen merkitys oman tieteenalan ja muiden tutkimusaluetta sivuavien tieteenalojen kannalta. Tutkimuksen taustoitus ja oma tutkimus liittyvät toisiinsa taitavasti, ja tutkimuksen perustana oleva tieteellinen monipuolinen kotimainen ja kansainvälinen kirjallisuus on valittu relevanttisesti ja on tavanomaista laajempi. Teoreettisen keskustelun ja aiempien tutkimusten tuntemus on poikkeuksellisen hyvää ja käsitteistö relevanttia ja taitavasti johdettu aiemmasta tieteellisestä keskustelusta. Kysymyksenasettelu on innovatiivinen. Aineiston käsittely on perusteellista. Analyysimenetelmät ovat relevantteja ja niitä on pystytty kehittelemään ja arvioimaan itsenäisesti. Monipuolinen, taitavasti eri asiat huomioonottava pohdinta osoittaa taitoa perehtyä, jäsentää, toteuttaa ja raportoida tieteellistä tutkimusta. Kieli on tasokasta tieteellistä tekstiä. Tutkielma täyttää tutkimuseettiset vaatimukset.

Tutkielma osoittaa itsenäistä, kriittistä ja innovatiivista tutkimusotetta. Tutkielma olisi tieteellisten tulostensa ansiosta julkaistavissa sellaisenaan tai lyhennettynä jossakin alan tieteellisessä julkaisusarjassa tai aikakauslehdessä.

Eximia cum laude approbatur

Tutkielma osoittaa tekijän syvällistä perehtyneisyyttä aihealueensa tieteelliseen keskusteluun sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Teorian ja aiempien tutkimusten uudelleen jäsentely ja synteesi on toteutettu uusien näkökulmia luovalla tavalla. Tutkimuksen tavoitteet, käsitteistö ja ongelmat on hyvin perusteltu ja rajattu ja liitetty taitavasti teoreettiseen taustaan. Kaiken kaikkiaan tutkielma ilmentää itsenäistä, kriittistä, innovatiivista tutkimusotetta

sekä kykyä jäsentää teoreettisesti laajoja asia- ja ongelmakokonaisuuksia ja taitoa toteuttaa käytännössä hankaliakin tutkimustehtäviä taitavasti asetettujen ongelmien ratkaisemiseksi. Tutkimuksen metodologiset valinnat ja menetelmät on huolellisesti pohdittu ja perusteltu. Aineistonkeruutavassa ja sen analyysissa on oivaltavuutta. Tutkimuseettisiä kysymyksiä on käsitelty. Tutkielman pohdinnassa tutkimuksen päämääriä ja kysymyksenasettelua tutkimustulosten käyttömahdollisuuksia on arvioitu ansiokkaasti ja suhteutettu tulokset aiempiin tutkimuksiin. Muotoseikat ja kirjoitustyyli täyttävät tieteelliselle tutkimukselle asetetut kriteerit. Opinnäytetyö olisi tieteellisten tulostensa ansiosta muokattuna julkaistavissa jossain alan tieteellisessä julkaisussa tai aikakauslehdessä.

Magna cum laude approbatur

Valittu näkökulma on kiinnostava. Tutkimustehtävä on rajattu täsmällisesti ja suhteutettu esitettyyn teoreettiseen taustaan. Käytetyt käsitteet on selkeästi esitelty. Johdanto, teoreettinen viitekehys ja tutkimuksen kysymyksenasettelu osoittavat perehtyneisyyttä omaan tutkimusalueeseen. Tutkielmassa on käytetty aiheen kannalta keskeistä lähteistöä. Aihepiiriin on syvennytty monipuolisen sekä kotimaisen että kansainvälisen kirjallisuuden avulla. Lähteiden valinta ja niiden kanssa keskustelu kertovat kriittisestä tutkimusotteesta. Aineistonkeruu- ja analyysimenetelmien valinta perusteluineen osoittavat käytettyjen menetelmien hallintaa. Tulosten tulkinta ja johtopäätökset ovat johdonmukaisia ja hyvin perusteltuja. Työn tutkimuseettisistä kysymyksistä on keskusteltu. Raportoinnin tieteelliset käytännöt, muotoseikat, ulkoasu ja kieli hallitaan eikä niissä esiinny virheitä.

Cum laude approbatur

Tutkielma muodostaa hyvän ja toimivan kokonaisuuden. Valittu lähestymistapa voi olla tavanomainen. Tutkimuksen taustoitukseen on paneuduttu ja keskeisimmät aiheeseen liittyvät tutkimukset tunnetaan melko hyvin. Oman tutkimustehtävän yhteys taustoitukseen on havaittu ja osoitettu. Valitut lähteet ovat relevantteja tutkimusongelman kannalta ja kattavat riittävässä määrin myös kansainvälistä tutkimusta. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys ja tutkimustehtävän johtaminen aiemmasta tutkimuksesta on käsitelty. Tutkimuksen menetelmälliset valinnat on perusteltu, tosin melko niukasti. Tutkimuksen päätelmät ovat johdonmukaisia ja tulosten luotettavuutta on arvioitu. Pohdinnassa kerrotaan tulosten yhteydestä esitettyyn kysymyksenasetteluun ja teoreettiseen taustaan. Tutkimuseettiset kysymykset on otettu huomioon. Tutkimus on muodollisesti moitteeton ja käytetty kieli on hyvää.

Non sine laude approbatur

Tutkimuksen taustoituksessa on käsitelty aiheeseen liittyviä teorioita ja tutkimustuloksia, mutta kokonaisuudessaan melko luettelonomaisesti ja mekaanisesti. Taustoitus voi olla joko liian suppea tai huonosti rajattu. Tutkimuksen lähtökohtia ja tutkimustehtävää on pohdittu ja pyritty liittämään aiempaan tutkimukseen, mutta siinä on puutteita. Lähteet eivät kaikilta osin ole relevantteja tai olennaisia lähteitä puuttuu. Tutkimusmenetelmä hallitaan suhteellisen hyvin, mutta menetelmällisiä valintoja käsitellään lähinnä metodikirjallisuutta referoiden eikä kytkien niitä omaan tutkimukseen. Tulokset esitetään melko kaavamaisesti ja niiden tulkinta jätetään paljolti lukijan tehtäväksi. Tulosten yhteys tutkimuksen taustoitukseen jää puutteelliseksi, samoin niiden kriittinen arviointi. Kielenkäyttö on melko hyvää.

Lubenter approbatur

Tutkielman taustoitus on joko liian suppea ja yksipuolinen tai liian laaja ja rönsyilevä. Tutkimuksen tarkoitusta pohditaan jonkin verran, mutta sen suhde aiempaan aihepiiristä tehtyyn tutkimukseen jää epäselväksi. Referoidut teoriat ja tutkimukset jäävät irrallisiksi ja liittyvät vain löyhästi omaan tutkimusongelmaan. Käsitteiden määrittely on puutteellista. Tutkimusmenetelmien käyttö on horjuvaa eikä valittuja menetelmiä ole perusteltu. Aineiston analyysi on keskeneräinen, tulosten esittely on pintapuolista tai siinä on epäjohdonmukaisuuksia. Johtopäätöksinä esitetään lähinnä tutkimuksen tiivistelmä. Kieliasussa on puutteita.

Approbatur

Tutkielman usealla eri osa-alueella esiintyy suuriakin puutteita. Lähestymistapa ei ole onnistunut.

Työssä ei juuri esitellä aihetta käsittelevää keskustelua ja tutkimusta. Taustoitus perustuu sattumanvaraisesti valittuihin harvoin suomenkielisiin lähteisiin, joita käytetään referoiden.

Lähteet ovat pääosin muita kuin tutkimuksellisia lähteitä, esim. oppikirjoja, komiteamietintöjä, ammatillisia tekstejä. Tutkimuksen tarkoitus ja käsitteistö jäävät epäselviksi.

Tutkimustehtävä on ilmaistu sekavasti eikä sitä ole perusteltu. Tutkimuksen metodisissa valinnoissa sekä aineiston analyysissä on selviä puutteita. Tulokset on esitetty luettelomaisesti kommentoimatta. Johtopäätökset ja pohdinta puuttuvat tai ovat erittäin niukat. Kieliasussa on selviä virheitä. Lähteiden merkinnässä, lähdeluettelossa ja tutkimusraportin rakenteessa on puutteita.